A gyengék segítése

A magyar mezőgazdasági nagyüzemek eredményei sokasodnak. Ennek ellenére akad még gond is elég. Az általános gép- és eszközellátásban napjainkban is vannak problémák. Ez azonban nem hozható összefüggésbe a termelési rendszerek szervezett gép- és eszközellátásával. Vagyis annak ellenére, hogy a jobban gazdálkodó közös gazdaságok bizonyos kultúrák termesztésével, rendszerekbe lépésével könnyebben jutnak értékes gépekhez, nem jelenti azt, hogy a gyengébbekről, így a gyenge termőhelyi adottságú termelőszövetkezetekről megfeledkeznének. Hazánkban az érvényben levő szabályozó rendszerek általában helyesen szolgálják a célt. Éppen ezért alapvető változtatásra a következő időkben sem lesz szükség. Nyilvánvaló azonban, hogy egyes elemek elavultak és ezeknek a változtatása szükséges.

Az árrendszerben, az árarányok kisebb kiigazításától és a már elhatárolt intézkedések megvalósításától eltekintve, újabb változtatásokat nem terveznek. A Szeged környéki termelőszövetkezetek életében lemérhető, hogy a közgazdasági szabályozó rendszer fontos eleme a támogatásnak. Jó néhány gazdaközösség élt a lehetőséggel és a kormányprogramokban meghirdetett támogatási rendszereket felhasználva kedvezőbbé alakította helyzetét, jövedelmezővé tette gazdálkodását. Vagyis az élelmiszer-gazdaság termeléspolitikai célkitűzései így hatnak a mikroegységekre. Lassan, fokozatosan, de alakul a termelési szerkezet, amely alapja az egészséges termelésnek és a fogyasztói igények kielégítésének.

Az elmúlt években hatalmas és tömegméretű beruházásoknak lehettünk tanúi a szegedi tájon. Egyre-másra épültek a sertéstelepek, a szakosított szarvasmarhatelepek, egyszóval a húsprogram megvalósulóban. Természetesen a gépberuházások is évről évre jelentős hányadot igényelnek, s jellemző, hogy az építési beruházásoknak több mint 50 százalékát az állattenyésztési beruházásokra fordították a gazdaságok. Legutóbb a szőlő-gyümölcstermesztés fejlesztésére, fellendítésére hozott miniszertanácsi határozat is kedvezően érezteti már a hatását itt a homokvidéken. Megélénkült a telepítési kedv mind a közös gazdaságokban, mind a szakszövetkezetekben jelentős területen történtek meg az előkészületek, társulásban és anélkül, de ezekben a napokban már telepítenek, ugyanakkor a járulékos beruházások megvalósítása is a korábbiaknál gyorsabb ütemű lesz.

Köztudott, hogy a szegedi tájban bőven található gyenge termőhelyű, adottságú szövetkezet. A differenciálódás és a kiegyenlítődés egységes folyamatát mindenkor a termelés, illetve a mezőgazdasági fejlődés velejárójának lehet tekinteni. A szövetkezetek, szakszövetkezetek között kialakult különbözőségek, differenciák elsősorban objektív okokra vezethetők vissza, természeti feltételekre, a föld minőségére, értékére, a közgazdasági adottságokra, ám mint napjainkban ez élő valóság, egyre nagyobb szerepet kapnak ebben a megkülönböztetésben a szubjektív tényezők, mint például a vezetés. Ezekben a termelőüzemekben aztán a természeti-gazdasági adottságoknak megfelelően az azonos nagyságú befektetések hozama, hatékonysága nagyon eltérő.

Nemcsak a szegedi tájban tapasztalható ez a feszültség a nagyüzemi gazdálkodásban, de hazánk más területein, tájain is. A folyamatos felzárkózás, nivellálódás mellett több mint száz szövetkezet megrekedt a fejlődésben és a gazdasági nehézségei esztendőről esztendőre jelentkeznek, s a ráfordítások hatékonysága változatlanul kritikus. A MÉM és a TOT többször foglalkozott már ezzel a kérdéssel, és várható, hogy a közeli hetekben közös előterjesztést készítenek az illetékes szervek számára ebben a témában. Annyi bizonyos, hogy alapvető változtatást a szabályozó rendszerben nem tartanak szükségesnek. Továbbra is érvényben maradnak a jövedelemszabályozásban eddig követett elvek. Ezek differenciáltak, ugyanis nyilvánvaló, hogy nagyobb elvonásra ott kerül sor, ahol nagyobb jövedelem képződik.

A kedvezőtlen adottságú gazdaságok megkülönböztetett támogatásán belül nagyobb szerepe lesz a fejlesztési hozzájárulásnak, éppen azért, hogy ezekben a gazdaközösségekben a további boldoguláshoz szükséges beruházásokat meg tudják teremteni. Azokban a szövetkezetekben, ahol a bővített újratermelés feltételei objektív okok miatt hiányoznak, az állami támogatások rendszere, így nevezetesen a kedvezőtlen adottságú nagyüzemek megkülönböztetett támogatása ezt a hátrányt mérsékli. Vagyis az állam így garantálja ezeknek a leginkább mini-szövetkezeteknek, vagy speciális helyzetben levő gazdaságoknak a további létét, a bővített újratermelést. Persze a hitelek, mint közgazdasági szabályozók, nem garantálják egyben a természeti viszonyokból létrejött hátrányok megszüntetését. Örömhír az is, különösen a vidékünkön gazdálkodó szövetkezeteknek, hogy a minisztertanácsi határozat szerint a gyümölcstermesztéssel foglalkozó gazdaságok további árkiegészítést remélhetnek, amit a gyümölcstermesztés után kapnak. Ismét itt van tehát a példa, a gyengébbek segítéséről sem feledkeznek meg. A jövőben a kedvezőtlen adottságú gazdaságok, így a szegedi járási termelőszövetkezetek is a gyümölcs, illetve szőlőtermesztés után kapnak árkiegészítést. Lehetőséget, hogy gyorsabb ütemben felzárkózzanak a jobbak mögé.

Sz. Lukács Imre

Új megyei munkásmozgalmi dokumentumkötet

Elődeink életét, küzdelmét, törekvését és harcát folytatja a ma élő nemzedék. S a ma élő generációról sokat árul el az is, hogyan ápolja az elődök emlékét. Különösen vonatkozik ez a legprogresszívebb osztálynak, a munkásosztály harcainak, s e küzdelmek kiemelkedő egyéniségei életútjának, küzdelmeinek feltárására, mert *ezek azok az alapok, azok a mély gyökerek, amelyek biztos fundamentumát jelentik a ma harcosai számára.*

Csongrád megye kiemelkedően gazdag agrárszocialista- és munkásmozgalmi hagyományokban. A felszabadulás előtti évtizedek súlyos üldöztetései sem tüntethették el a legöntudatosabb munkásokat, szegényparasztokat, és az értelmiség legkiemelkedőbb képviselőit attól, hogy *mindig bátran képviseljék a nép ügyét.*

A felszabadulás óta eltelt három évtizedben nagyon sokat tettünk már megyénkben annak érdekében, hogy összegyűjtsük, feltárjuk és közkinccsé tegyük ezeket az emlékeket. *E munka a megyei pártbizottság irányításával folyik,* és már több dokumentumkötet, tanulmány és népszerű kiadvány el is készült, másokon pedig most dolgoznak, hogy ez a munka teljes értékűvé váljék.

E kiadványok sorában is külön figyelmet érdemel az a könyv, amely nemrégiben hagyta el a Szegedi Nyomdát, s amely *„Csongrád megye forradalmi harcosainak életrajzi gyűjteménye"* címmel az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága kiadásában *Dégi* István, *Kanyó* Ferenc, *Oltvai* Ferenc, *Rátkai* Árpád, *Sipos* László, *Tamasi* Mihály kutatótevékenysége eredményeként, és *Rácz* János szerkesztői közreműködésével jelent meg.

A kötet összegyűjti azoknak a Csongrád megyében született, vagy *itt tevékenykedő — de már elhunyt — forradalmárok életrajzi adatait,* akik kezdve a századfordulótól, a Magyar Tanácsköztársaság rövid időszakán keresztül, a két világháború között, majd a felszabadulástól 1971. december 31-ig éltek, s azokat a más írásos forrásokat, amelyek ezeket az életutakat megörökítették.

Persze egy ilyen válogatás mindig dilemmával jár: kiket vegyenek be, és kiket hagyjanak ki? Nyilvánvaló, hogy itt sok a határeset, bizonyára akadnak az olvasók között olyanok, akik úgy vélik; másoknak is helyük lett volna a kötetben. A szerkesztőnek azonban bizonyos szigorúsággal kellett eljárnia, hiszen a kötet terjedelme önmaga is határt szabott. Ezért a számbavett és 300 személyről begyűjtött életrajzi anyagból *végül is 186 került be a kötetbe.*

A válogatás bizonyos sajátosságokat tükröz. Aki végigolvassa a hosszabb-rövidebb életrajzokat, nyomban látja, hogy ezekben a következetes forradalmi utak mellett azok is szerepelnek, akiknek mozgalmi tevékenységében törés következett be, mégis bekerültek a kötetbe, mert a szerkesztők úgy ítélték meg, hogy *végül is tevékenységük rányomta bélyegét saját koruk munkásmozgalmára.* Másrészt szerepelnek közöttük olyanok — mint például *Juhász* Gyula, vagy *Móra* Ferenc —, akik ugyan nem voltak tagjai a forradalmi pártnak, de a maguk korában, a munkásmozgalom kritikus időszakában forradalmi módon viselkedtek, nyilatkoztak, s így teljes joggal tudja magáénak személyüket a megye forradalmi mozgalma.

Életek és tragikus sorsok — amilyen élete és sorsa volt annak az osztálynak, amelynek fiai, leányai voltak. Hányan pusztultak el a gyilkos ellenforradalom kezétől, hányan a börtönben szerzett betegség következtében, s hányan éltek mérhetetlen nyomorban, mert forradalmi fellépésük miatt az uralkodó rendszer még a kenyérkereset lehetőségét is megvonta tőlük. *A kínzás, a börtön, a nyomor azonban legfeljebb testüket törte meg, de az eszmét soha nem tudta kiölni belőlük.* Mindenütt ott voltak, ahol munkásügyet kellett szolgálni, ahol a nép jobblétéért kellett küzdeni. Számos olyan kiemelkedő munkásvezető is kikerült közülük, akik a Szovjetunióban, vagy a spanyol polgárháborúban, sőt más országok internacionalista mozgalmaiban is folytatták azt a harcot, amit itt a megyében elkezdtek. Mások a felszabadulás után magas állami, gazdasági, sőt párttisztségekben — már mint a néphatalom képviselőiként — folytatták azt a harcot, amely forradalmi eszméik kiteljesedéséhez, a szocializmushoz vezetett.

A kötetből kiderül, hogy bármily széles körű volt is eddig a kutatómunka, *sok életrajzi adat még hiányos.* Viszont pontosabbá is lehetett volna tenni e megjelent gyűjteményt, ha az életrajzokat még néhány más, ismert adattal — például a születés és elhalálozás évén túl a hónappal és nappal is pontosítják. Bizonyos azonban, hogy e kötet eljut azok körébe is, akik esetleg újabb adatokkal tudják teljesebbé tenni az eddig összegyűjtötteket. *Főképp pedig bízunk abban, hogy eljut a fiatal nemzedékhez, amely erőt, biztatást és példát kaphat 186 Csongrád megyei forradalmár életútjából.*

Rácz Lajos

Szeged a hazai lapokban

1973/43

VÁGÁS István: A Tisza szegedi árvízi hozamai. **Hidrológiai Közlöny**, augusztus.

BÁRDOS, Pál: What sort of town is Szeged? **Hungarian Review**, szeptember. [Fényképekkel.]

Elégedettség és zsörtölődés. — (bánki): Szegedről szólván... **Idegenforgalom**, szeptember. [A nyári idegenforgalomról.]

RÉTI Pál: Fotókjubok IX. Szegedi Szalonja. **Fotó**, október. [Fényképekkel.]

BALLA Imre: Szeged—3., az első 1000 m-nél nagyobb talpeltérítésű hazai irányított ferdefúrás. **Kőolaj és Földgáz**, október.

HEGEDÜS György—SZABÓ János: A Szegedi Üzem vízvisszanyomó részlegének munkájáról. **Kőolaj és Földgáz**, október.

GYÁRFÁS Tamás: Közelebb a tűzhöz... **Labdarúgás**, október. [Antal Péterről, a SZEOL labdarúgójáról is. Fényképpel.]

RAICS István: Köszöntjük ünnepeltjeinket! **Muzsika**, október. [A 70 éves Vaszy Viktorról is. Fényképpel.]

KOROM Mihály: Szegedi mérleg az újítómozgalom 25 évéről. **A MEDOSZ Lapja**, okt. 2. [A Délalföldi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságban.]

[PURT Gusztáv] —purt—: Szeged. — A munkáját nem lehet számokban kifejezni. **Magyar Konzervipar**, okt. 3. [Higiénikus a paprikafeldolgozó vállalatnál.]

[PURT Gusztáv] —purt—: Szegedi Konzervgyár: Beszámoló taggyűlések előtt.. **Magyar Konzervipar**, okt. 3.

[SZÁRAZ Pál] —sz—: Vállaltuk — teljesítettük! — Szép eredménnyel zárult Szegeden a „kommunista szombat". **Kábel**, okt. 11. [A kábelgyárban. Fényképpel.]

[PUNKÖSTI Árpád]: Tizennégy féle iskolaköpeny Szegedről. — Munkaruhák a mezőgazdasági dolgozóknak. **Népszabadság**, okt. 17. [A ruhagyárban.]

A moszkvai Vahtangov Színház vendégjátéka Szegeden. **Népszabadság**, okt. 18.

A [illegible] tanárképzés centenáriuma. **Köznevelés**, okt. 19. [Ünnepség Szegeden.]

TÓTH B[éla]: Odessa, southern Hungary. **Daily News**, okt. 20. [Fénykép az Odessza lakónegyedről.]

[FÖLDESSY Dénes] **F. D.; Bemutatjuk.** — **A Szegedi Biológiai Központot. Dunántúli Napló**, okt. 21.

Jugoszláviai egyetemi hallgatók tagozata alakult Szegeden. Magyar Hírlap, okt. 25.

Automatizálás a textiliparban

A textilipar automatizáltsága ezekben az években fokozatosan emelkedik. A rekonstrukciós program eredményeként 1975-re az automata gépek aránya a korábbi 30—31 százalékról 55—60 százalékra nő. (MTI)

Pásztor Ferenc:

Véletlenül katona

34.

A legfrissebb lapokat ezentúl a csizmaszárban hordta. Kényelmes is volt, meg aztán mindig kéznél volt. Ha egy kevéske ideje adódott, hát előhúzta és olvasott. Azzal megint nem számolt, hogy minden tevékenységnek szabályai vannak. A figyelőhelyre is magával vitte az újságtartó csizmáját. Talán éppen azt olvasta benne, hogy a Tour de France-on melyik biciklista finiselt világklasszis módjára, amikor meglepte az ellenőrzés.

Már az nem tetszett neki, hogy az ellenőrző járőr parancsnoka Muraközi őrvezető, a DISZ-titkár.

Nos, ez a Muraközi találta Zsanót szabálytalanul. Méghozzá a lepedőnyi L'Humanitét olvasva.

— Maga mit művel, Tóth határőr? — szólt rá köszönés helyett.

— Nem látod, olvastam. Szabálytalan. Jelentsd majd kapom érte a fogdát.

— Ne tegezzen. Szolgálatban vagyunk! — förmedt rá.

— Attól jobb lesz a szolgálata? — kérdezte Zsanó, és csizmaszárba gyűrte a lapot, de Muraközi lecsapott rá, elvette tőle, forgatta, nézegette, betűzgette. Látszott, hogy semmire sem megy vele, de eltette.

— Nem tudom, hogy egyáltalán szabad-e ilyen sajtóterméket olvasni. Ugyebár, ez nyugati lap? Igaz? A kapitalista országból jön. Tudjuk mi azt, hogy mit írnak benne?

— Amit magyarban! — vágta rá Zsanó. Csak kicsit érdekesebben. Ez kommunista lap, mint Szabad Nép, csak nem magyarul.

— Nekem ezt ne magyarázza, Tóth harcos! Én elhiszem, hogy ez is kommunista lap. Csak ne felejtse el, hogy Franciaországban más osztályviszonyok vannak, másfajta taktikája van a pártnak, másképpen szól a tömegekhez, s ez olyan, politikailag képzetlen embert, mint ön, Tóth határőr, esetleg megzavarhatja.

— Bolond vagy te, Muraközi! — nevette el magát Zsanó, mert egy percig sem hitte, hogy ez az őrvezető mindezt komolyan mondja. — Azt hiszed, hogy ha húsz évig nem zavarta a fejemet, akkor most majd fejfájást kapom tőle? Ez is írja, hogy kapitalizmus nagy hülyeség. De azért is szeretem olvasni, mert érdekes regényt is közöl, hogy a kerékpár-világbajnoknak milyen élete van, amikor nem kerékpározik. Az baj? Meg azért is szeretem, mert kis pletykák vannak benne, hogy ki, kit, hogyan csapta be, és a rendőrség hogyan fogta fülöncsípve. Ez Szabad Népben nincs benne.

— Az nem is kell egy öntudatos katonának! — pattant fel Muraközi. — Különben is, megmondtam egyszer, hogy szolgálatban vagyunk, ne tegeződjön.

— Nem tegezlek, te okos, ha nem beszélsz olyanról, mit nem szolgálatnak mondunk. Miért szolgálat az, hogy mit ír L'Humanité? Az szolgálat? Szolgálat az, hogy én nem figyeltem elég azért majd rúgnak fenekembe. De magánügyem nekem, hogy milyen lapot olvasok. Ha elromlanék, akkor én nekem lesz baj.

— Hogy hogy nem szolgálati ügy a harcosok politikai fejlődése? Tóth elvtárs, ez az ellenség hangja! Igen is, nekünk a kötelességünk, hogy leszoktassunk minden rossz tulajdonságodról...

— Igazán? Jó ember vagy, Muraközikém! Akkor szoktasd le engem arról, hogy éjszaka ne horkoljam. Legalább lesz nekem jó házasélet. Ibi úgysem szereti, ha hangosan alszom.

— Jó hogy említi, elvtárskám, jó hogy említi! — húzódott közelebb Muraközi, és gúnyosan nevetett Zsanó szemébe. — Már akartam is mondani azzal az elvtársnővel kapcsolatban...

— Ibi, elvtársnő! Nekem röhögnöm kell. Az fruska, mit tudja még az, hogy merre terem a kommunizmus. Annak még csak arra van gondja, hogy szép legyen a tükörben, s tudja riszálni magát.

— Igen? De arra már eléggé érett, hogy még azt a merészséget is megengedte magának az az elvtársnő, hogy idejöjjön a laktanyába, keresztel a nyakában. Azt is megengedi magának, hogy a levélben bomlasztó sorokat írjon. Hogy írhatnak egy határőrnek olyat, hogy az isten óvja meg őt minden veszedelemtől. Ki hallott ilyet!

— Te bolond vagy egy kicsit, Muraközikém! — ámult el Zsanó, és félretartott fején most két nagy csodálkozó szem ült. — Mondd már meg nekem, van-e templom abban te falutokban?

— Van, de nem járok bele.

— Anyád se?

— Az... az... Azt hiszem nem.

— Hallod, Muraközi! Tőled nagyobb barom már nem nőtt fel. Csak az van nagyobb, aki neked mondta. Még a Kincses is jobb. Az legalább azt mondja anyjának, mikor adta neki rózsafűzér hogy „adja csak, mutterka, majd szépen becsomagoljuk, betesszük ládába. Hadd higyje, hogy vagyok vallásos, szelíd gyerek. Közben engem az egész nem érdekel. Ő lelke is nyugodt, mert már ilyen, meg nekem is hagyja békit." De te, még azt hiszed, hogy vagy bölcs...

(Folytatjuk.)